

Andrea ENRIA

Predsednik Nadzornega odbora

Za vse pomembne institucije

SSM-2020-0154

1. april 2020

MSRP 9 v kontekstu pandemije koronavirusa (COVID-19)

Spoštovani,

ECB pozorno spremlja dogajanja ob izbruhu koronavirusne bolezni (COVID-19) in analizira tveganja, ki bi jih ta šok lahko predstavljal za varnost in trdnost pomembnih nadzorovanih subjektov in njihovo nadaljnjo zmožnost, da financirajo realno gospodarstvo.

Za zmanjšanje volatilnosti v regulativnem kapitalu in računovodskih izkazih institucij, ki jo zaradi sedanje izjemne negotovosti povzročajo računovodske prakse Mednarodnega standarda računovodskega poročanja 9 (MSRP 9), smo 20. marca 2020 (glej sporočilo ECB za javnost: [ECB Banking Supervision provides further flexibility to banks in reaction to coronavirus](#)) institucijam priporočili, da: i) začnejo uporabljati prehodne določbe MSRP 9, predvidene v uredbi o kapitalskih zahtevah, in ii) v svojih modelih MSRP 9 za določitev rezervacij ne uporabljajo pretirano procikličnih predpostavk. Poleg tega smo napovedali, da bomo pomembnim institucijam zagotovili centralne makroekonomske scenarije, ki jih lahko uporabijo za namene modeliranja MSRP 9.

Kar zadeva uporabo prehodnih določb MSRP 9 iz uredbe o kapitalskih zahtevah, želimo poleg tega dodati, da vsem institucijam, ki so doslej uporabljale samo statično komponento, močno priporočamo, da uvedejo vse prehodne ureditve.

Namen tega pisma je pomembnim institucijam posredovati dodatne napotke in vire v zvezi z uporabo napovedi, tako da v svojih ocenah pričakovane kreditne izgube v času pandemije koronavirusa ne bi uporabljale pretirano procikličnih predpostavk. Napotki v prilogi obravnavajo: i) kolektivno oceno pomembnega povečanja kreditnega tveganja, ii) uporabo dolgoročnih makroekonomskih napovedi in iii) uporabo makroekonomskih napovedi za posamezna leta.

Čeprav mora vsaka pomembna institucija sama oblikovati predpostavke in samostojno določiti obseg rezervacij, ki se zahtevajo v skladu z MSRP 9, pričakujemo, da bodo pomembne institucije glede na sedanjo povečano negotovost in zelo omejen obseg primernih in dokazljivih informacij o prihodnjih učinkih koronavirusa upoštevale te napotke, ko bodo ocenjevale pričakovane kreditne izgube. Predvsem pričakujemo, da bodo te napotke lahko koristno uporabile že v prihodnjih nekaj tednih, ko bodo dokončevale razkritja ob koncu leta in pripravljale vmesno poročilo na podlagi MSRP za prvo četrtletje 2020.

Ker so predpostavke pri modeliranju in metodologije, ki se praviloma uporabljajo v normalnih časih, v sedanjih izjemno negotovih razmerah lahko neustrezne, je posebej pomembno, da pomembne institucije

posebno pozornost namenijo upravljanju posodobitev modelov, prilagoditev in prekrivanj, ki bodo potrebne v prihodnjem obdobju.

Zmanjšanje neustrezne volatiliteti v regulativnem kapitalu in računovodskih izkazih je v sedanjih razmerah bistveno, da se prepreči prociklično omejevanje bančnega posojanja in zagotovi, da kljub negotovosti razkritja institucij ostajajo zanesljiva, konsistentna in primerljiva.

Ta splošni napotek je skladen z nedavnimi izjavami drugih evropskih in mednarodnih organov, namreč Evropskega bančnega organa (EBA)¹, Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (ESMA)² in Odbora za mednarodne računovodske standarde (IASB)³, o uporabi MSRP 9 v kontekstu izbruha koronavirusa. ECB pozdravlja pobude teh organov ter poziva vse pomembne institucije, da upoštevajo njihove napotke. Pobude pojasnjujejo, koliko prostora za prosto presojo dopušča MSRP 9, in svetujejo institucijam, kako naj pri ugotavljanju pomembnega povečanja kreditnega tveganja in v ocenah pričakovane kreditne izgube upoštevajo olajševalne ukrepe, kot so odlogi plačila, jamstva in druge pobude za pomoč dolžnikom.

Zagotavljamo vam, da nameravamo še naprej spremljati dogajanja v zvezi z izbruhom koronavirusa in bomo morda sprejeli dodatne ukrepe oziroma zagotovili nadaljnje napotke za pomembne institucije, med drugim tudi na področju računovodenja po MSRP, če bo to postalo potrebno, da se zaščiti zanesljivost in robustnost razkritij. Tudi v tem primeru bomo delovali usklajeno z drugimi evropskimi in mednarodnimi organi.

Lep pozdrav,

[podpisal]

Andrea Enria

1 <https://eba.europa.eu/eba-provides-clarity-banks-consumers-application-prudential-framework-light-covid-19-measures>

2 <https://www.esma.europa.eu/document/esma-statement-markets-and-covid-19>

3 <https://www.ifrs.org/news-and-events/2020/03/application-of-ifs-9-in-the-light-of-the-coronavirus-uncertainty/>

Napotki za uporabo napovedi pri ocenjevanju pričakovanih kreditnih izgub v času pandemije koronavirusa

Jasno je, da bo izbruh koronavirusa verjetno povzročil hiter in močan upad gospodarske aktivnosti v celotnem euroobmočju in na svetovni ravni. Finančni trgi so se na šok odzvali s povečano volatilnostjo, uradni organi in analitiki pa navzdol popravljajo makroekonomske napovedi, da bi upoštevali vedno ostrejšše družbene omejitve, ki se uvajajo za zajezitev pandemije. Istočasno vlade in centralne banke v euroobmočju in drugod sprejemajo obsežne ukrepe, da bi podjetjem in gospodinjstvom pomagale prebroditi te težke čase. V takšnih razmerah je mogoče pričakovati močan odboj gospodarske aktivnosti, ko bodo družbene omejitve odpravljene.

Standard MSRP 9 od institucij zahteva, da ocenijo pričakovane kreditne izgube, pri čemer upoštevajo »primerne in dokazljive informacije o preteklih dogodkih, trenutnih pogojih ter napovedih glede prihodnjih ekonomskih okoliščin, ki so brez pretiranih stroškov in prizadevanj na voljo na datum poročanja«. (glej MSRP 9, odstavek 5.5.17 (c)). ECB se zaveda, da imajo pomembne institucije v sedanjih negotovih razmerah zelo malo primernih in dokazljivih informacij glede prihodnjih gibanj, kar močno otežuje pripravo podrobnih dolgoročnih napovedi.

V okviru naših pristojnosti bonitetnega nadzornega organa ter popolnoma v skladu s črko in duhom mednarodnih računovodskih standardov predstavljamo dodatne podrobne vidike, ki naj jih pomembne institucije upoštevajo, ko pri ocenjevanju pričakovane kreditne izgube uporabljajo napovedi.

1) Kolektivna ocena pomembnega povečanja kreditnega tveganja

Ocene pričakovanih kreditnih izgub so zelo občutljive na makroekonomske napovedi. Po informacijah, ki so na voljo ECB, bi se zaradi poslabšanja obetov za rast BDP lahko močno povečala verjetnost neplačila. Ta poleg drugih kazalnikov narekuje prerazvrstitev finančnega instrumenta iz 1. v 2. stopnjo. Zlasti način, kako so kratkoročne napovedi BDP ekstrapolirane na preostale zapadlosti v bančni knjigi, ima na rezervacije za nedonosna posojila lahko večji vpliv kot pa kratkoročni makroekonomski učinki sami. Ekstrapolacije za daljša obdobja od kratkoročnega so tudi najbolj nezanesljive, še posebej zdaj, ko so celo kratkoročni obeti postali precej nezanesljivi.

Pri uporabi makroekonomskih napovedi in drugih informacij, ki so na voljo samo na kolektivni ravni,⁴ lahko izračunana verjetnost neplačila pokaže, da je pomembno povečanje kreditnega tveganja (SICR) prizadelo kolektivno ocenjene portfelje kot celoto, čeprav to povečanje najverjetneje ni prizadelo vseh strank v enaki meri.

V tej luči se od institucij pričakuje, da:

⁴ To je še posebej relevantno v sedanjih razmerah. Poleg dejavnikov, ki se navadno ocenijo kolektivno (npr. gospodarski obeti, zaposlitveni status strank iz skupine prebivalstva v nekaterih panogah ali pri določenih delodajalcih), so zdaj celo dejavniki, ki se navadno ocenijo individualno, postali zelo občutljivi na makroekonomske scenarije.

- preučijo, ali bi bilo za prerazvrstitve sredstev mogoče uporabiti pristop od zgoraj navzdol (glej MSRP 9, odstavek B5.5.6 in IE39), in
- v okviru tega pristopa pripoznajo pričakovano kreditno izgubo v celotnem obdobju trajanja za tisti del finančnih sredstev, katerih kreditno tveganje se je po ocenah pomembno povečalo, pri čemer ni treba ugotoviti, za kateri posamezni finančni instrument se je kreditno tveganje pomembno povečalo.

2) Uporaba dolgoročnih makroekonomskih napovedi

MSRP 9 priznava, da se relevantnost informacij zmanjšuje skladno s podaljševanjem obdobja napovedi,⁵ in izpostavlja pomen preteklih informacij.⁶ V tem pogledu določbe MSRP 9 vodijo k zaključku, da v primeru, ko za napovedi za posamezna obdobja niso na voljo zanesljive informacije, najprimernejšo osnovo za oblikovanje ocen predstavljajo dolgoročni makroekonomski obeti.⁷

Ker ECB ne objavlja rednih dolgoročnih makroekonomskih napovedi, pomembne institucije spodbuja, da uporabljajo lastne makroekonomske raziskave in zanesljive zunanje vire.

Pri tem se od pomembnih institucij pričakuje, da:

- uporabljajo razpoložljive pretekle informacije, a le v kolikor so te informacije reprezentativne za dolgoročno obdobje in niso pristranske;
- kjer so pretekle informacije odvisne od makroekonomskih spremenljivk, pregledajo informacije, ki zajemajo vsaj enega ali več polnih gospodarskih ciklov ali ki so kako drugače prilagojene, da se prepreči pristranskost, npr. pristranskost zaradi nedavnosti.

3) Uporaba makroekonomskih napovedi za posamezna leta

Strokovnjaki Eurosistema/ECB štirikrat letno objavljajo makroekonomske projekcije, ki zajemajo vsaj triletno obdobje.

Zadnje makroekonomske projekcije je ECB objavila 12. marca 2020 in vsebujejo informacije ob koncu februarja 2020.⁸ ECB je ob tem pojasnila, da njena najnovjša objava sicer kaže na poslabšanje gospodarskih obetov zaradi izbruha COVID-19, vseeno pa v marčnih projekcijah niso zajete posledice ukrepov za ustavitev poslovanja in socialno distanciranje, ki so jih marca 2020 uvedle številne države, niti

5 »Ocena pričakovanih kreditnih izgub ne zahteva podrobne ocene za obdobja, ki so daleč v prihodnosti – podjetje lahko za taka obdobja napovedi ekstrapolira iz razpoložljivih podrobnih informacij.« (glej MSRP 9, odstavek B5.5.50).

6 »Pretekle informacije so pomemben vir ali podlaga za merjenje pričakovanih kreditnih izgub. [...] V nekaterih primerih bi lahko bile najboljše primerne in dokazljive informacije neprilagojene pretekle informacije, kar je odvisno od narave preteklih informacij in tega, kdaj so bile izračunane, ki bi se primerjale z razmerami na datum poročanja in značilnostmi obravnavanega finančnega instrumenta [...]« (glej MSRP 9, odstavek B5.5.52).

7 To načelo je mogoče najti tudi v računovodskih standardih, ki jih je razvil Odbor za standarde finančnega računovodstva (FASB) (glej računovodske standarde FASB, kodifikacija 326-20-30-9).

8 https://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/ecb.projections202003_ecbstaff~dfa19e18c4.en.html#toc6 and for quarterly data <https://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/index.en.html>

niso upoštevani izredni ukrepi javne podpore, ki so jih v tem obdobju napovedale in uvedle številne države članice.

Menimo, da bi morale pomembne institucije, ki pri pripravi ocen od prvega četrtertja 2020 dalje uporabljajo napovedi za posamezna obdobja:

- kot izhodišče uporabljati makroekonomske projekcije strokovnjakov ECB za euroobmočje iz marca 2020;
- na podlagi razpoložljivih informacij presoditi, kako je treba te projekcije posodobiti, da bi se upoštevali ukrepi za ustavitev poslovanja in socialno distanciranje, ki so bili uvedeni v različnih gospodarstvih, kot tudi obsežni ukrepi javne podpore, ki so jih napovedale in izvedle številne države;
- na podlagi razpoložljivih informacij presoditi, kakšna je možnost odboja gospodarstva nazaj na raven dolgoročnega trenda, upoštevajoč, da ECB spričo sedanje velike negotovosti ne bo ugovarjala nobeni presoji, da bi do tega odboja lahko prišlo v letu 2020.

Naslednja objava ECB v zvezi z obeti za euroobmočje, ki temelji na projekcijah za posamezne države, ki jih pripravljajo nacionalne centralne banke, je načrtovana za 4. junij 2020. ECB pričakuje, da bodo pomembne institucije te prihodnje objave ustrezno upoštevale pri četrletnih računih, pripravljenih po 30. juniju 2020.

Med pomembnimi institucijami je dokaj splošna praska, da za vključitev v prihodnost usmerjenih informacij v modele pričakovane kreditne izgube določijo osnovni makroekonomski scenarij. Menimo, da bi banke pri tem morale:

- upoštevati makroekonomske napovedi za posamezna leta in dolgoročne napovedi, kot je opisano zgoraj;
- vgraditi ti dve vrsti napovedi v osnovni scenarij, pri čemer je utež odvisna od njihove relevantnosti;
- dodeliti večjo utež makroekonomski napovedi za posamezno obdobje, ko gre za kratkoročne obete, in sistematično zmanjševati utež, ko se zmanjšuje relevantnost napovedi za časovna obdobja dlje v prihodnosti;
- uporabljati dolgoročno napoved (npr. dolgoročna stopnja rasti BDP) vedno, ko specifična napoved ni več relevantna.

Ker objavljene makroekonomske projekcije strokovnjakov ECB za euroobmočje zajemajo le tekoče in prihodnji dve koledarski leti, objavljeni razponi negotovosti pa se v teku teh let precej povečajo, ECB meni, da bi institucije ne glede na sedanjo krizo morale uporabljati dolgoročne napovedi samo onkraj obdobja teh projekcij. Kot že omenjeno, morajo institucije presoditi, ali se morajo k tem dolgoročnim napovedim vrniti že prej. Glede na visoko raven negotovosti, ki zaznamuje sedanje okolje, ECB ne bi

nasprotovala zaključku bank, da je vrnitev na srednjo vrednost mogoče predpostaviti bolj zgodaj kot v normalnih razmerah.⁹

Od institucij, ki poleg osnovnega uporabljajo tudi druge scenarije, se pričakuje, da:

- v skladu z zgornjimi načeli ocenijo verjetnost teh scenarijev in njihovo odstopanje od osnovnega scenarija;
- zagotovijo, da verjetnosti, ki so pripisane scenarijem, in odstopanja teh scenarijev onkraj obdobja zanesljivega napovedovanja odražajo izkušnje, zbrane v dovolj dolgoročnem obdobju in ne temeljijo na projekcijah za posamezna leta.

9 V pojasnilo: v zvezi z BDP se vrnitev na srednjo vrednost razume kot vrnitev k dolgoročni stopnji rasti (za vrnitev na absolutno raven BDP, ki je bila za prihodnje obdobje pričakovane prej, bi bile potrebne stopnje rasti nad srednjo vrednostjo).